

Фордунь Яна Леонідівна, студент 4 групи
7-КМ1А, факультету № 2 НАВС

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В ХОДІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Діяльність прокуратури спрямовується на боротьбу зі злочинністю, зміцнення демократичної соціально-правової держави та забезпечення верховенства права, виконання прав і основних свобод людини та громадянина є однією із напрямків державної політики з прав людини.

Процесуальний статус прокурора насамперед закріплений ст. 121 Конституції України, що передбачає основні напрями діяльності й функції прокуратури України. Серед них, зокрема, підтримання державного обвинувачення в суді; нагляд за додержанням законів органами дізнання, досудового слідства та оперативно-розшукових органів; нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних із обмеженням особистої свободи громадян [1].

Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру», однією з функцій прокуратури залишається нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство [1].

Кримінальним процесуальним кодексом (далі - КПК) України передбачено, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Здійснюючи процесуальне керівництво, прокурор безпосередньо несе відповідальність за своєчасність і законність прийняття органами досудового розслідування процесуальних рішень, а також проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на встановлення й перевірку доказів у кримінальному провадженні, отримання таких доказів з підстав та в порядку, передбаченому КПК України, дотримання правил їх належності й допустимості. Порушення встановленого законом порядку проведення слідчих (розшукових) дій і отримання за їх результатами доказів, наявність недопустимих доказів негативно впливає на можливість їх використання прокурором під час судового розгляду, звужує доказову базу прокурора в процесі як сторони кримінального провадження.

Ще одним важливим моментом, відповідно до КПК України, є те, що слідчі прокуратури позбавлені функції досудового розслідування, до яких згідно зі ст. 38 КПК України, відносяться слідчі підрозділи: 1) органів Національної поліції; 2) органів безпеки; 3) органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; 4) органів Державного бюро розслідувань; підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України [2].

Розглядаючи повноваження прокурора, можемо констатувати, що його особливість полягає в тому, що, на відміну від всіх інших суб'єктів, він бере участь на всіх стадіях кримінального провадження. Необхідно відмітити, що на сьогодні відбувся перерозподіл повноважень щодо контролю за законністю досудового розслідування з боку прокурора і слідчого судді: на першого покладено процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, а на другого - контроль за законністю процесуальних дій і рішень. При цьому можливості оскарження дій і рішень органу досудового розслідування прокурором не передбачено, як не передбачено й можливості

оскарження рішень нижчого прокурора до вищого, а всі ці рішення оскаржуються до слідчого судді. Крім того, до слідчого судді прокурор повинен звертатися за дозволом на проведення окремих процесуальних дій. Отже, сфера судового контролю в досудовому кримінальному провадженні суттєво розширилась, водночас частково звузилась сфера прокурорського нагляду.

Нагляд за законністю досудового розслідування у формі процесуального керівництва означає насамперед те, що прокурор контролює всі дії слідчого від початку досудового розслідування до його завершення й передання обвинувального акта до суду.

Між тим, діяльність прокурора в кримінальному судочинстві є пріоритетною у зв'язку з тим, що саме тут заходи примусу є найсуворішими серед інших заходів державного примусу й порушення вимог закону щодо їх застосування призводить до найтяжчих наслідків як для окремих громадян, так і для держави загалом [3].

Отже, коротко проаналізувавши участь прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій в ході досудового розслідування, його діяльність можна охарактеризувати наступним чином: погодження або відмова в погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій; доручення проведення слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; дача вказівок слідчому щодо проведення конкретної слідчої (розшукової) дії; прийняття участі у проведенні слідчих (розшукових) дій; безпосереднє проведення слідчих (розшукових) дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-УП // Голос України. - 25.10.2014. - № 206.

2. Кримінально процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумило. - К. : Юстініан, 2012. - 1224 с.

3. Рогатинська Н.З., Повноваження прокурора в кримінальному провадженні / Н.З. Рогатинська // Науковий вісник Херсонського державного університету. - Х.: Вип. 1; Т. 4., 2016. - С. 97-100.